

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski (przewodniczący)

SSN Konrad Wytrykowski (sprawozdawca)

SSN Paweł Zubert

po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2019 r. w Warszawie
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Dyscyplinarnej
sprawy z powództwa **K.Z.**

przeciwko **Sądowi Najwyższemu** reprezentowanemu przez Pierwszego
Prezesa Sądu Najwyższego Małgorzatę Gersdorf

o nakazanie dopuszczenia do wykonywania funkcji orzeczniczych sędziego
*w przedmiocie zażalenia powoda oraz zażalenia pozwanego na postanowienie
z dnia 10 stycznia 2019 r.*

na podstawie art. 395 § 2 k.p.c. oraz art. 355 § 1 k.p.c.

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i umorzyć postępowanie
incydentalne wywołane wnioskiem strony pozwanej o wyłączenie
sędziów Sądu Najwyższego orzekających w Izbie Dyscyplinarnej.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 28 grudnia 2018 r. (data prezentaty, k. 58) pozwany Sąd
Najwyższy wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Najwyższego – Izby
Dyscyplinarnej z dnia 20 grudnia 2018 r., wydane w sprawie o sygn. akt I DSP
1/18, w przedmiocie zabezpieczenia powództwa.

W treści powyższego zażalenia zawarty został wniosek pozwanego
o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego orzekających w Izbie Dyscyplinarnej
(zażalenie wraz z wnioskiem o wyłączenie sędziów, k. 58-73).

Postanowieniem z dnia 10 stycznia 2019 r. Sąd Najwyższy oddalił wniosek pozwanego o wyłączenie wymienionych we wniosku sędziów (postanowienie, k. 82-84).

Następnie postanowieniem wydanym w dniu 24 stycznia 2019 r., w sprawie o sygn. akt II DO 1/19, Sąd Najwyższy odrzucił zażalenie pozwanego na postanowienie z dnia 20 grudnia 2018 r., wydane w sprawie o sygn. akt I DO 1/19 oraz oddalił wniosek pozwanego o wstrzymanie wykonania zaskarżonego postanowienia.

Na postanowienie Sądu Najwyższego – Izby Dyscyplinarnej z 10 stycznia 2018 r. oddalające wniosek strony pozwanej o wyłączenie określonych sędziów Sądu Najwyższego zażalenie wniosła zarówno strona pozwana, jak i powód.

Pozwany zaskarżył przedmiotowe orzeczenie w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

- wadliwość polegającą na wydaniu zarządzenia o wyznaczeniu składu orzekającego, mającego rozpoznać wniosek o wyłączenie określonych sędziów od udziału w pewnych czynnościach procesowych, w osobie jednego sędziego zawodowego, a nie trzech sędziów Sądu Najwyższego, czyli sprzecznie z treścią art. 52 § 2 zd. 1 k.p.c., to jest zarządzenia uzewnętrznionego na k. 81 akt sprawy;

- wydanie przez SSN P.C. przedmiotowego postanowienia z 10 stycznia 2018 r. poza terminem posiedzenia niejawnego, wyznaczonego na dzień 11 stycznia 2019 r. w ww. zarządzeniu uzewnętrznionym na k. 81 akt sprawy;

- nieważność z przyczyny określonej w art. 379 pkt 4 część początkowa k.p.c., a w danym wypadku ze względu na doprowadzenie do wydania i wydanie postanowienia mającego służyć rozpoznaniu wniosku o wyłączenie sędziego przez inny skład orzekający niż wymagany treścią art. 52 § 2 zd. 1 k.p.c.;

- przedwczesne „uruchomienie” fazy postępowania mającej służyć rozpoznaniu wniosku o wyłączenie sędziego w sytuacji braku uprzedniego rozpoznania najdalej idącego wniosku strony pozwanej a mianowicie o odrzucenie pozwu, a tym samym – również – o odrzucenie wniosku o zabezpieczenie roszczeń objętych żądaniem pozwu ze względu na brak drogi sądowego postępowania cywilnego dla dochodzenia roszczeń danego rodzaju – przy oczywistych konstatacjach, że :

- ani sąd powszechny, ani Sąd Najwyższy, nie może udzielić zabezpieczenia dla realizacji roszczeń, które zważywszy na swoją „naturę”, nie mogą być dochodzone przed tymi sądami w ramach sądowego postępowania cywilnego,

- wniosek o wyłączenie sędziego od udziału w rozpoznaniu określonej sprawy podlega merytorycznemu rozpoznaniu z zastosowaniem k.p.c. tylko wówczas, gdy dotyczy udziału danego sędziego w rozpoznaniu sprawy rzeczywiście należącej do właściwości sądów powszechnych i Sądu Najwyższego stosownie do treści art. 2 § 1 i § 4 k.p.c.

Skarżący wniósł o uchylenie w całości postanowienia Sądu Najwyższego – Izby Dyscyplinarnej z 10 stycznia 2019 r. oddalającego wniosek strony pozwanej o wyłączenie określonych sędziów Sądu Najwyższego od udziału w podejmowaniu pewnych czynności procesowych w sprawie o sygn. akt I DSP 1/18. Nadto wniósł o przekazanie sądowi I instancji do ponownego rozpoznania wniosku o wyłączenie określonych sędziów Sądu Najwyższego od udziału w podejmowaniu pewnych czynności.

W uzasadnieniu zażalenia pozwany wskazał, że część postępowania w niniejszej sprawie jest nieważna, gdyż zainicjowało ją wydanie zarządzenia Przewodniczącego o wyznaczeniu jednoosobowego składu orzekającego do rozpoznania wniosku o wyłączenie określonych sędziów od udziału w pewnych czynnościach procesowych, a zakończyło wydanie przez Sąd Najwyższy w składzie jednego sędziego w dniu 10 stycznia 2019 r. postanowienia oddalającego ten wniosek. W ocenie pozwanego nieważność postępowania implikuje konsekwencje, o których mowa w art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 i art. 13 § 2 tego kodeksu, czyli w postaci obowiązku:

uchylenia zarówno ww. postanowienia z 10 stycznia 2019 r., jak i poprzedzającego je zarządzenia o wyznaczeniu jednoosobowego składu orzekającego; zniesienia tej części postępowania sądowego jaka miała miejsce między ww. zdarzeniami procesowymi; przekazania sądowi I instancji do ponownego rozpoznania zawartego w piśmie procesowym strony pozwanej z 28 grudnia 2018 r. wniosku o wyłączenie określonych sędziów Sądu Najwyższego od udziału w podejmowaniu pewnych czynności procesowych (zażalenie, k. 121-129).

Zażalenie powoda wniesione zostało pismem z dnia 28 stycznia 2019 r. Powód K.Z. wniósł o uchylenie w całości postanowienia Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2019 r., w przedmiocie oddalenia wniosku pozwanego o wyłączenie wskazanych we wniosku sędziów Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego i umorzenie postępowania w przedmiocie tego wniosku.

W uzasadnieniu zażalenia powód wskazał, że wniosek pozwanego z uwagi na jego zakres, treść i cel założenia stanowi oczywiste nadużycie prawa procesowego, wobec czego nie zasługuje na rozpoznanie a nadto, zważywszy na zakres podmiotowy żądania, brak jest możliwości rozpoznania i rozstrzygnięcia takiego wniosku przez sąd przełożony nad sądem, w którym sprawa się toczy, ponieważ nie istnieje w polskim systemie prawnym sąd przełożony nad Sądem Najwyższym i w konsekwencji pozostawienie przedmiotowego wniosku pozwanego w aktach sprawy bez rozpoznania, bez podejmowania jakichkolwiek czynności sądowych, w szczególności bez wydawania postanowienia lub zarządzenia dotyczącego przedmiotowego wniosku (zażalenie, k. 153-160).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Najwyższego wniosek o wyłączenie sędziów złożony w postępowaniu incydentalnym, jakim w niniejszej sprawie było postępowanie zabezpieczające, nie podlegał rozpoznaniu z uwagi na swoją bezprzedmiotowość. Wniosek wyraźnie dotyczył bowiem fazy rozpoznania zażalenia na postanowienie z dnia 10 stycznia 2019 r. w przedmiocie zabezpieczenia powództwa. Zażalenie na postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia ab initio podlegało natomiast odrzuceniu jako spóźnione, a więc postępowanie incydentalne w swojej fazie odwoławczej, którego wniosek o wyłączenie sędziów dotyczył, należy uznać nie tylko za zakończone, ale, co więcej, za nigdy niemające miejsca. Zbędnym było zatem dalsze procedowanie w jego przedmiocie.

Zgodnie z treścią przepisu art. 395 § 2 zd. 1 k.p.c., jeżeli zażalenie zarzuca nieważność postępowania lub jest oczywiście uzasadnione, sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, może na posiedzeniu niejawnym, nie przesyłając akt sądowi drugiej instancji, uchylić zaskarżone postanowienie i w miarę potrzeby sprawę rozpoznać na nowo.

Natomiast zgodnie z treścią art. 355 § 1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

W niniejszej sprawie postanowieniem wydanym w dniu 24 stycznia 2019 r., w sprawie o sygn. akt II DO 1/19, Sąd Najwyższy odrzucił jako spóźnione zażalenie pozwanego na postanowienie z dnia 20 grudnia 2018 r., wydane w sprawie o sygn. akt I DO 1/19 oraz oddalił wniosek pozwanego o wstrzymanie wykonania zaskarżonego postanowienia.

Mając na uwadze powyższe uznać należało, że zawarty w treści odrzuconego zażalenia wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego – Izby Dyscyplinarnej, jest bezprzedmiotowy. Postępowanie zabezpieczające miało w niniejszej sprawie charakter wpadkowy i zakończone zostało

wydaniem postanowienia o odrzuceniu zażalenia na postanowienie z dnia 20 grudnia 2018 r. Tym samym zawarty w zażaleniu na postanowienie z dnia 20 grudnia 2018 r. wniosek o wyłączenie sędziów nie mógł być rozpoznany, gdyż wydanie postanowienia w tym przedmiocie stało się zbędne. Wniosek pozwanego o wyłączenie sędziów dotyczył takiej fazy procesu, która nigdy nie nastąpiła z uwagi na uchybienie przez stronę pozwaną terminowi na złożenie zażalenia, co zostało wyłącznie stwierdzone wydaniem przez Sąd Najwyższy w dniu 24 stycznia 2019 r. postanowienia odrzucającego to zażalenie.

Tym samym nie było potrzeby nadawania jakiegokolwiek biegu wnioskowi strony pozwanej, gdyż był on od początku bezprzedmiotowy. Co więcej, na marginesie należy zaznaczyć, że wniosek ten wydaje się niedopuszczalny również ze względów merytorycznych.

Wedle treści art. 49 k.p.c. bowiem niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 48 k.p.c., sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie. Okolicznością taką może być określony stosunek (np. osobisty o charakterze pozytywnym albo negatywnym, gospodarczy, związany z zależnością służbową) między sędzią a jedną ze stron, jej przedstawicielem, pełnomocnikiem czy interwenientem ubocznym. Tymczasem strona pozwana, ignorując właściwie treść powołanych przepisów k.p.c., wniosek swój oparła na wątpliwościach związanych z procesem powołania sędziów wskazanych imiennie we wniosku. Upraszczając ten tok rozumowania, wniosek o wyłączenie sędziów opiera się na twierdzeniu, że nie są oni sędziami. Taki swoisty oksymoron prawniczy nie tylko, że nie jest znany ustawie procesowej, ale wymyka się też logicznemu rozumowaniu i z całą pewnością nie może stanowić podstawy do wyłączenia sędziego.

Reasumując postępowanie wywołane wnioskiem o wyłączenie sędziów należało umorzyć, zaś z uwagi na zasadność wniosków zawartych w treści zażaleń obu stron postępowania tj. wniosku o uchylenie postanowienia wydanego 10 stycznia 2019 r., Sąd Najwyższy, w oparciu o treść art. 395 § 2

k.p.c., uchylił owo postanowienie i na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie wywołane wnioskiem o wyłączenie sędziów.

